

Артем Артюхов, Лариса Гриценко, Надія Дехтяр, Наталія Пігуль, Ольга Дейнека, Фердинанд Даньо, Пауліна Крначова

Взаємозв'язок між індексом людського розвитку та державними соціальними витратами: Європейський досвід для України

Це дослідження присвячене взаємозв'язку між індексом людського розвитку (HDI) та державними соціальними витратами, аналізуючи соціально-економічні моделі на прикладах поодиноких європейських країн та України. У дослідженні використовувалися значення HDI, ВВП і показники державних витрат на соціальні цілі, а саме на охорону здоров'я, освіту, дозвілля, культуру й релігію, а також соціальний захист за період із 2010 до 2021 року. Аналіз проведений у 13 європейських країнах із використанням наборів даних Євростату, Управління національної статистики Сполученого Королівства, Державної служби статистики України та Міністерства фінансів України. Вхідні часові ряди були перевірені на наявність значень лагів за допомогою програмного забезпечення STATISTICA.

Емпіричні дані свідчать про наявність взаємозв'язку між HDI та державними соціальними витратами. Збільшення частки державних соціальних витрат у ВВП призводить до збільшення HDI, і навпаки. Європейські країни із соціал-демократичною моделлю розвитку мають найвищий рівень централізації державних витрат у ВВП (34,72 %) і найвищий HDI (0,930); водночас країни, що належать до південноєвропейської моделі, мають найнижчу частку соціально орієнтованих державних витрат (30,41 %) та найнижчий HDI (0,873). Крім того, виявлений часовий лаг між інвестиціями державних коштів в охорону здоров'я, освіту, дозвілля, культуру й релігію, а також соціальний захист та їхнім впливом на зміну HDI. Отож, забезпечення високого рівня HDI досягається в тому числі коштом державної фінансової підтримки відповідних компонентів соціальної сфери та соціального захисту.

Ключові слова: HDI, державні соціальні витрати, людський капітал, соціальна сфера, взаємовідносини, соціально-економічні моделі

Класифікація JEL: H50, I31, O15

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.